

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М. П. ДРАГОМАНОВА**

Педагогічний факультет

“Затверджено”

На засіданні Приймальної комісії
НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол №3 від «03»березня 2022р.
Голова Приймальної комісії
_____ Андрущенко В. П.

“Рекомендовано”

Вченою радою Педагогічного
факультету
Протокол №6 від « 23»лютого 2022р.
Голова Вченої ради
_____ /Олефіренко Т.О./
підпис ППБ

Програма вступного фахового випробування

із загальної психології з практикумом

для громадян України, іноземних громадян та осіб без громадянства,

при вступі на навчання для здобуття ступеня

«магістр»

на базі вищої освіти

за іншою спеціальністю

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 «Психологія»

Освітньо-професійна програма: «Практична психологія»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Головним завданням вступного фахового випробування для вступників спеціальності «Психологія» на ступінь «магістр» є перевірка відповідності рівня підготовки майбутніх фахівців Галузевому стандарту вищої освіти за спеціальністю «Психологія». Державна атестація є свідченням готовності особи, яка на базі вищої освіти з іншої спеціальності здобула спеціальні уміння та знання із загальної психології достатні для виконання завдань професійної діяльності.

Програма вступного фахового випробування покликана перевірити рівень фахової компетентності майбутнього психолога, що відповідає його освітньо-професійній характеристиці, виявити здатність застосовувати знання із загальної психології у різноманітних професійних ситуаціях.

Зміст програми вступного фахового випробування складають три змістових модулі: 1. Введення в загальну психологію; 2. Особистість в діяльності та спілкуванні у групах і колективах. Індивідуально-психологічні властивості особистості; 3. Пізнавальні та емоційно-вольові психічні процеси.

Об'єктом оцінювання є структурні компоненти навчальної діяльності, а саме:

— змістовий компонент – знання про об'єкт вивчення (уявлення, поняття, явища, процеси, стани, властивості тощо, в т.ч. про закони, закономірності розвитку, засоби його перетворення, вимоги до результату; складові та послідовність виконання завдання як одиниці навчальної діяльності і т.д.). Обсяг знань визначений навчальними програмами, державними стандартами;

— операційно-організаційний компонент – дії, способи дій (вміння, навички).

Вступне випробування проходитиме у дистанційній формі, його зміст запропоновано абітурієнту у середовищі системи дистанційного навчання Moodle. Випробування складається з теоретичної та практичної складових. Теоретична складова передбачає відповідь абітурієнта на одне теоретичне питання, яке генерує система серед запропонованих 30-ти питань із загальної психології, що відповідає даній програмі. Практична складова передбачає виконання абітурієнтом одного завдання практичного характеру. Виконання такого завдання передбачає перевірку у студентів: здатності застосовувати знання у практичних життєвих та професійних ситуаціях.

Співбесіда з абітурієнтом проходитиме у дистанційній формі на платформі Google Meet.

2. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ АБІТУРІЄНТА НА ВСТУПНОМУ ВИПРОБУВАННІ

<i>За шкалою університет у</i>	<i>Визначення</i>	<i>Характеристика відповідей абітурієнта</i>	
		<i>на питання теоретичного змісту</i>	<i>на питання практичного змісту</i>
0- 99 балів	Низький	Абітурієнт не усвідомлює змісту питання білету, тому його відповідь не має безпосереднього відношення до поставленого питання. Наявна повна відсутність уміння розмірковувати, аналізувати, порівнювати.	Завдання розв'язані не правильно: не визначені можливі причини виникнення ситуації. У абітурієнта недостатньо розвинуті логічні та аналітичні уміння, уміння узагальнення.
100-139 балів	Задовільний	Відповіді на питання білету носять фрагментарний характер, характеризуються відтворенням знань на рівні запам'ятовування. Абітурієнт поверхово володіє умінням міркувати, відповіді супроводжуються другорядними міркуваннями, які інколи не мають безпосереднього відношення до змісту запитання.	Завдання вирішені з помилками. Абітурієнт в цілому правильно проаналізував причини виникнення психологічної ситуації, однак не зміг чітко сформулювати методи її розв'язання.
140-169 балів	Достатній	У відповідях на питання білету допускаються деякі неточності або помилки непринципового характеру. Абітурієнт демонструє розуміння навчального матеріалу на рівні аналізу властивостей, зв'язків. Помітне прагнення абітурієнта логічно розмірковувати при відповіді на питання білету.	Завдання розв'язані в цілому правильно, але наявні окремі неточності у визначенні методів вирішення проблемної ситуації. Абітурієнт продемонстрував сформовані уміння аналізувати, порівнювати, однак іноді зосереджує увагу на другорядних деталях.
170-200 балів	Високий	Абітурієнт дає повну і розгорнуту відповідь на питання білету. Його відповіді свідчать про розуміння матеріалу на рівні аналізу зв'язків та закономірностей, характеризуються логічністю і послідовністю суджень, без включення випадкових і випадання істотних з них.	Завдання вирішені правильно, відповідь повна і розгорнута. Абітурієнт показав розвинуті уміння аналізувати, обґрунтовувати, узагальнювати.

Якщо абітурієнт під час вступного випробування з конкурсного предмету набрав від 0-99 балів, то дана кількість балів вважається не достатньою для допуску в участі у конкурсному відборі до НПУ імені М. П. Драгоманова.

Оцінювання рівня знань абітурієнтів проводиться кожним із членів предметної комісії окремо, відповідно до критеріїв оцінювання. Загальний бал оцінювання рівня знань абітурієнта виводиться за результатами обговорення членами комісії особистих оцінок відповідей абітурієнтів. Бали (оцінки) вступного фахового випробування виголошуються головою предметної комісії усім абітурієнтам, хто приймав участь у випробуванні після закінчення іспиту.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Модуль I. Введення в загальну психологію

Тема 1. Предмет психології

Визначення психології як науки. Зміна і розширення предмета психології з давніх часів до наших днів, доповнення її теоріями і методами інших наук. Приклади явищ, які вивчає сучасна психологія, доступність і складність їх наукового пізнання. Система феноменів, що вивчаються сучасною психологією. Поділ психічних явищ на процеси, властивості та стани. Відносність такого поділу. Поведінка і діяльність як предмет психології. Поняття про психіку, її функції. Основні загальні та часткові поняття, за допомогою яких описуються явища, що вивчаються психологією.

Тема 2. Методи психології

Проблема метода дослідження та його значення для науки. Методологія і методи психологічних досліджень. Загальна характеристика психологічного дослідження, основні його етапи. Вимоги до проведення психологічного дослідження. Організаційні методи: лонгитюдний, порівняльний та комплексний. Емпіричні методи – спостереження та самоспостереження, їх пізнавальна роль, достоїнства та недоліки; експеримент та його види; тести; методи опитування; метод аналізу продуктів діяльності; психосемантичні методи. Методи інтерпретації та обробки отриманих даних.

Тема 3. Мозок і психіка

Будова і діяльність нервової системи. Рефлекторна діяльність мозку. Аналіз і синтез подразників, будова аналізаторів. Нервові процеси в корі великих півкуль головного мозку. Основні закономірності вищої нервової діяльності. Системність нервових процесів. Діяльність лівої і правої півкуль головного мозку.

Тема 4. Розвиток психіки і свідомості

Розуміння психіки різними науковими теоріями. Рефлекторна природа психіки. Особливості психічного відображення. Розвиток психіки тварин. Виникнення психічного відображення. Розвиток нервової системи. Норми поведінки тварин. Відмінності психіки людини від психіки тварин. Біологічні передумови виникнення свідомості людини. Свідомість як форма відображення людиною дійсності. Структура свідомості. Значення та смисл як складові свідомості. Роль мовлення у функціонуванні людської свідомості. Несвідоме, його прояв у психічних процесах, властивостях та станах людини. Структура несвідомого за З.Фрейдом. Сновидіння як прояв неусвідомлюваного. Співвідношення між свідомою та неусвідомлюваною регуляцією поведінки. Психологічний захист, види захисту. Самосвідомість особистості. Я-концепція

та образ Я. Самооцінка, її структура та основні параметри. Самооцінка та рівень домагань.

Модуль II. Особистість в діяльності та спілкуванні у групах і колективах. Індивідуально-психологічні властивості особистості

Тема 5. Психологія особистості

Характеристика різних підходів до визначення особистості. Індивід, особистість та індивідуальність. Індивідні та особистісні якості людини. Основні параметри особистості: сталість, єдність та активність. Спрямованість особистості як стало домінуюча система мотивів. Установки та прагнення. Ідеали, переконання, світогляд особистості. Самоактуалізуюча особистість. Структура особистості. Розвиток особистості за Е. Еріксоном, особистість та самоідентифікація. Зрілість особистості, основні її критерії. Соціалізація особистості, основні її механізми.

Тема 6. Психологічна характеристика діяльності

Зміст поняття «діяльність». Потреби як джерело активності особистості. Мотиви діяльності. Структура діяльності. Поняття про інтеріоризацію та екстеріоризацію. Дії, їх види та структура. Основні види діяльності особистості – гра; учіння; праця.

Тема 7. Спілкування. Мова і мовлення

Зміст поняття «спілкування». Засоби спілкування: мова, немовні засоби (жести, міміка, положення партнерів відносно один одного, зображення). Види спілкування: міжособове, особовогрупове, міжгрупове. Спілкування безпосереднє, опосередковане, тривале і короткотривале, закінчене і незакінчене. Структура спілкування: комунікативна, інтерактивна, перцептивна. Сторони спілкування.

Сутність мови і мовлення. Функції мовлення: означення, узагальнення, комунікації. Три сторони комунікації: інформаційна, виразна, волевияви. Форми мовлення: зовнішнє і внутрішнє. Види мовлення усне (діалогічне і монологічне), писемне мовлення, їх психологічна характеристика.

Тема 8. Група і колектив

Зміст поняття «група». Велика та мала група. Види малих груп. Структура малої групи. Позиція, статус, внутрішня установка та роль. Керівництво та лідерство в групі. Стилi лідерства: авторитарний, демократичний та ліберальний. Колектив як група вищого рівня розвитку. Міжособові взаємини у групах та колективах. Неприятливі відносини в групі, джерела їх виникнення та негативні наслідки. Типи міжособових конфліктів та способи їх розв'язання. Соціометрична картина внутрішньогрупових взаємодій. Особливості впливу групи на особистість – позитивний та негативний. Інтимні міжособові стосунки: дружба, ворожість, любов.

Тема 9. Здібності

Зміст поняття «здібності». Здібності та діяльність. Різниця між здібностями, знаннями, уміннями та навичками. Кількісна та якісна характеристика здібностей. Структура здібностей. Загальні та спеціальні здібності. Взаємозв'язок та взаємна компенсація різних здібностей. Здібності та

успішність діяльності. Поняття обдарованості. Психологічна характеристика обдарованої дитини. Здібності та задатки.

Тема 10. Темперамент

Загальна характеристика темпераменту. Історія становлення типології темпераментів. Тип вищої нервової діяльності як фізіологічна основа темпераменту. Психологічна характеристика темпераменту. Психічні якості, що характеризують темперамент. Типологія темпераментів: сангвінічний, холеричний, флегматичний, меланхолійний. Позитивні та негативні сторони кожного типу темпераменту. Відсутність чистих типів, їх змішаність у більшості людей.

Тема 11. Характер

Характер як система найбільш стійких рис особистості, що проявляють себе в різних видах діяльності, спілкування та взаємодія людини з навколишнім світом. Характер та темперамент людини. Структура характеру. Риси характеру та закономірні зв'язки між ними. Різні підходи до типології характерів. Акцентуйовані типи характерів.

Змістовий модуль III. Пізнавальні та емоційно-вольові психічні процеси

Тема 12. Увага

Зміст поняття «увага». Значення уваги в житті людини. Функції уваги: активізація, забезпечення вибіркової пізнавальних процесів. Види уваги: довільна, мимовільна, післядовільна, зовнішня, внутрішня, індивідуальна, групова, колективна. Властивості уваги: вибірковість, зосередженість, сталість, обсяг, розподіл, переключення.

Тема 13. Відчуття

Зміст поняття «відчуття». Значення відчуттів в житті людини. Класифікація відчуттів – екстероцептивні, інтероцептивні, пропріоцептивні відчуття. Загальні властивості відчуттів. Чутливість та її вимір. Абсолютний та відносний поріг відчуттів. Приклади порогових значень відчуттів різних модальностей. Адаптація та сенсibilізація органів чуття. Синестезія.

Тема 14. Сприймання

Зміст поняття «сприймання», відмінність сприймання від відчуттів, їх взаємозв'язок. Основні властивості сприймання: предметність, константність, цілісність, структурність. Фігура та фон сприймання. Спрямованість особистості та сприймання, аперцепція. Класифікація та види сприймання. Ілюзії зорового сприймання. Сприймання простору, руху та часу.

Тема 15. Пам'ять

Зміст поняття «пам'ять». Значення пам'яті в житті та діяльності людини. Види пам'яті та принципи їх класифікації. Образна, рухова, емоційна та словесно-логічна пам'ять. Довільна та мимовільна пам'ять. Особливості короткотривалої пам'яті, її обсяг та механізми. Перекодування інформації при її переводі у довготривалу пам'ять. Сислова організація довготривалої пам'яті. Неусвідомлюваний характер довготривалої пам'яті людини. Запамятовування як процес пам'яті. Умови ефективності мимовільного запамятовування. Умови ефективності довільного запамятовування. Відтворення як процес пам'яті, його види. Забування та збереження як процеси пам'яті. Умови успішного

збереження матеріалу у пам'яті. Тимчасове забування та його причини. Уявлення пам'яті. Індивідуальні особливості і типи пам'яті.

Тема 16. Мислення

Зміст поняття «мислення» як вищої форми пізнавальної діяльності. Мислення як узагальнене та опосередковане відображення дійсності. Характеристика розумових дій. Розумові операції: аналіз, синтез, узагальнення, порівняння, абстракція. Логічні форми мислення – судження та умовиводи, їх види. Поняття, види понять. Мислення як процес постановки та розв'язання теоретичних і практичних задач. Мислення і розуміння. Мислення і мовлення. Значення слова як одиниці мислення і мовлення. Зв'язок мислення і мовлення. Види мислення: наочно-дійове, наочно-образне та понятійне. Індивідуальні особливості мислення.

Тема 17. Уява

Зміст поняття «уява», її відмінність від образів пам'яті та сприймання. Роль уяви у житті людини. Основні функції уяви: активізація наочно-образного мислення, управління емоційно-потребовими станами, довільна регуляція пізнавальних процесів, створення та реалізація внутрішнього плану дій, програмування поведінки, управління фізіологічними станами. Аналітико-синтетичний характер процесів уяви. Способи створення образів уяви: аглютинація, гіперболізація, схематизація, типізація, акцентування. Види уяви: активна, пасивна, репродуктивна, творча – їх особливості. Взаємозв'язок уяви з органічними процесами. Роль фантазії в ігровій діяльності дитини та творчій діяльності дорослого.

Тема 18. Психологія емоцій

Зміст понять: «емоції» та «почуття». Значення емоцій та почуттів в житті людини. Основні функції емоцій: комунікативна, регулятивна, сигнальна, мотиваційна, оцінювальна, стимулююча, захисна. Види емоцій. Форми переживання почуттів – емоції, настрої, афект, пристрасті. Стрес та його особливості. Експресія емоцій. Параметри, за якими оцінюються емоційні процеси та стани: інтенсивність, тривалість, глибина, усвідомленість, умови виникнення та зникнення, дія на організм, направленість, спосіб вираження. Емоції та особистість. Вищі почуття: моральні, інтелектуальні, естетичні.

Тема 19. Воля

Зміст поняття «воля», її значення в житті людини, в організації та регуляції діяльності. Вольова регуляція поведінки. Характеристика вольової дії. Структура простої та складної вольової дії. Локалізація контролю. Вольові якості особистості – цілеспрямованість, наполегливість, витримка, рішучість, сміливість, впевненість, дисциплінованість, принциповість, ініціативність.

- 4. Для пільгових категорій осіб, яким надано право складати вступні випробування (особи, що потребують особливих умов складання випробувань) в НПУ імені М. П. Драгоманова за рішенням Приймальної комісії створюються особливі умови для проходження вступних випробувань.**

5. СТРУКТУРА БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Національний педагогічний університет імені М. П. Драгоманова

Педагогічний факультет

Ступень: магістр

Галузь знань: 05 соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія (Практична психологія)

Вступне фахове
випробування

На базі вищої освіти за іншою спеціальністю

Екзаменаційний білет № 1

1. Розкрийте зміст поняття «уява», її види. Дайте характеристику прийомам створення образів уяви.

2. До якої форми поведінки тварин слід віднести наведений нижче приклад?

У заповіднику Асканія-Нова було проведено спостереження над пташенятами страуса. Одне пробило отвір у шкаралупі і виглядало з яйця, друге щойно вилізло з шкаралупи і зіп'ялось на ніжки. Як тільки поблизу було чути шум, перше страусеня завмирало в своїй шкаралупі, а друге – припадало до землі і переставало ворухитись.

*Затверджено на засіданні Приймальної комісії НПУ ім. М. П. Драгоманова
Протокол №3 від «03» березня 2022 р.*

Голова фахової комісії _____ /Олефіренко Т.О./

Підпис

Прізвище, ім'я, по-батькові

6. СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Загальна психологія : підручник для студ. вищ. навч. закладів /О.В. Скрипченко, Л.В. Долинська, З.В. Огороднійчук [та ін.]. – К. : Каравела, 2012.
2. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб. – К.: Каравела, 2012.
3. Варій М.Й. Загальна психологія. 2-ге видання. Підручник. – К. : ЦУЛ, 2009.
4. Партико Т. Б. Загальна психологія. Академічний курс: Підручник. – К.: Видавничий дім "Ін Юре", 2008.
5. Загальна психологія : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закладів / упоряд. О.В. Скрипченко, І.С. Булах, Л.В. Долинська [та ін.]. – К.: Каравела, 2008.
6. Козляковський П.А. Загальна психологія: підручник / П.А. Козляковський. - 3-є вид., доп. і перероб. – Миколаїв: Дизайн і поліграфія, 2005.
7. Шапар В.Б. Сучасний тлумачний психологічний словник. – Х.: Прапор, 2005.
8. Волошина В.В., Волинська Л.В., Стадницька С.О., Темпераук О.В. Загальна психологія: Практикум. – К.: Каравела, 2005.
9. Маклаков А.Г. Общая психология: Учебник для вузов. – СПб.: Питер, 2004.
10. Загальна психологія / За загальною редакцією академіка С. Д. Максименка. Підручник. - 2-ге вид., переробл. і доп. – Вінниця: Нова Книга, 2004.
11. Дрозденко К.С. Загальна психологія в таблицях і схемах: Навч. посібник. – К.: ВД „Професіонал”, 2004.
12. Немов Р. С. Психология: Учебник для студентов высших педагогических учебных заведений: в 3 книгах. – 4-е изд. – Кн. 1: Общие основы психологии. – Москва: Гуманист. изд. центр ВЛАДОС, 2003.
13. Максименко С.Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. – К.: МАУП, 2001.
14. М'ясоїд П.А. Загальна психологія. – К.: Вища школа, 2000.
15. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – 4-е вид., стереотип. – К.: Либідь, 1999.
16. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – Санкт-Петербург, 1999.
17. Основи загальної психології / За ред. С.Д. Максименко. – К.: МО України, 1998.
18. Столяренко Л.Д. Основы психологии (для студентов вузов). – Ростов-на-Дону, 1997.
19. Загальна психологія : курс лекцій / О.В. Скрипченко, І.С. Булах, Л.В. Долинська [та ін.]; М-во освіти України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. – Київ: НПУ, 1997.
20. Введение в психологию / Под ред. А.В. Петровского. – М., 1996.
21. Основи психології / За ред. О.В. Киричука, В.А. Роменця. – К., 1995.
22. Практикум по общей психологии / Под ред. Щербакова А.И. – М., 1990.
23. Психология: Словарь / Под ред. А. В. Петровского и М. Г. Ярошевского. – М., 1990.
24. Костюк Г.С. Навчально-виховний процес і психічний розвиток особистості. – К., 1989.

25. Гиппенрейтер Ю.Б. Введение в общую психологию. – М., 1988.

Інформаційні ресурси

1. Загальна психологія - Павелків Р.В. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/psihologiya/zagalna_psihologiya_-_pavelkiv_rv

2. Загальна психологія - Сергєєнкова О.П. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/17540906/psihologiya/zagalna_psihologiya_-_sergyeyenkova_op

3. Загальна психологія - Максименко С.Д. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://studentbooks.com.ua/content/view/1264/1/>